

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

ฉบับที่ ๑๕๘ (พ.ศ. ๒๕๓๗)

เรื่อง อาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็ก

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง อาหารเสริมสำหรับเด็ก

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๖ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้อาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็กเป็นอาหารควบคุมเฉพาะ

ข้อ ๒ อาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็ก หมายความว่า อาหารที่ใช้เสริมคุณค่าอาหารและสร้างความคุ้นเคยในการกินอาหารทั่วไปให้แก่ทารกตั้งแต่ ๖ เดือน ถึง ๑๒ เดือน หรือเด็กที่มีอายุตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๓ ปี มี ๖ ชนิด คือ

๒.๑ แป้ง ได้แก่ อาหารที่ทำจากธัญพืชเป็นหลัก

๒.๒ ผัก ได้แก่ อาหารที่ทำจากพืชผักเป็นหลัก

๒.๓ ถั่ว ได้แก่ อาหารที่ทำจากถั่วเป็นหลัก

๒.๔ ผลไม้ ได้แก่ อาหารที่ทำจากผลไม้เป็นหลัก

๒.๕ เนื้อสัตว์ ได้แก่ อาหารที่ทำจากเนื้อสัตว์ทุกชนิด คับ ไข่

เป็นหลัก

๒.๖ ผสม ได้แก่ อาหารตาม ๒.๑ ถึง ๒.๕ รวมกันตั้ง

แต่สองชนิดขึ้นไป

ข้อ ๓ อาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็ก ต้องมีคุณภาพหรือมาตรฐานดังต่อไปนี้

๓.๑ มีกลิ่นรสตามลักษณะเฉพาะของอาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็ก

๓.๒ มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ ร่วนเป็นผง หรือแห้ง ไม่เกาะเป็นก้อน สำหรับอาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็กชนิดแห้ง และเมื่อได้ผสมตามคำแนะนำที่แสดงไว้ในฉลากแล้วต้องมีลักษณะนุ่มเหมาะสำหรับการป้อนด้วยช้อน

๓.๒.๒ เป็นเนื้อเดียวกันหรือมีชิ้นเล็กๆ ผสมอยู่ด้วย เหมาะสำหรับการป้อนด้วยช้อน สำหรับอาหารเสริมสำหรับเด็กเล็กชนิดเหลว

๓.๒.๓ ลักษณะอื่นตามที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

๓.๓ มีชนิดและปริมาณสารอาหาร ตามที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

๓.๔ มีความชื้นดังต่อไปนี้

๓.๔.๑ ไม่เกินร้อยละ ๕ ของน้ำหนัก สำหรับอาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็กชนิดแห้งที่ไม่ต้องผ่านการหุงต้มก่อนรับประทาน

๓.๔.๒ ไม่เกินร้อยละ ๘ ของน้ำหนัก สำหรับอาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็กชนิดแห้งที่ต้องผ่านการหุงต้มก่อนรับประทาน

๓.๕ ไม่มีฮอริโมน หรือสารปฏิชีวนะ

๓.๖ ไม่ใช้วัตถุที่ให้ความหวานแทนน้ำตาล

๓.๗ ไม่มีวัตถุกันเสีย

๓.๘ ไม่ใส่สี ไม่ใช้วัตถุปรุงแต่งรสอาหาร

๓.๙ ไม่แต่งกลิ่นรส ทั้งนี้เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน

คณะกรรมการอาหารและยา

๓.๑๐ ไม่มีจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรค

๓.๑๑ ไม่มีสารเป็นพิษจากจุลินทรีย์หรือสารเป็นพิษอื่นในปริมาณที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

๓.๑๒ ตรวจไม่พบแบคทีเรียชนิด อี.โคไล (*Escherichia coli*) ในอาหาร ๐.๑ กรัม หรือ ๐.๑ มิลลิลิตร

๓.๑๓ ตรวจไม่พบแบคทีเรียในอาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็กที่ใช้กรรมวิธีสเตอริไลส์ ๐.๑ มิลลิลิตร

๓.๑๔ ตรวจไม่พบแบคทีเรียในอาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็กชนิดเหลวที่ใช้กรรมวิธี ยูเอชที ๐.๑ มิลลิลิตร

๓.๑๕ ตรวจพบแบคทีเรียได้ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ ในอาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็ก ชนิดแห้งที่ไม่ต้องผ่านการหุงต้มก่อนรับประทาน ๑ กรัม และไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ ในอาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็ก ชนิดแห้งที่ต้องผ่านการหุงต้มก่อนรับประทาน ๑ กรัม

๓.๑๖ ตรวจพบแบคทีเรียตามที่ได้ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำหรับอาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็กชนิดเหลวที่ใช้กรรมวิธีอื่น

๓.๑๗ มีโซเดียมได้ไม่เกิน ๒๐๐ มิลลิกรัม ในอาหารเสริมสำหรับ

ทารกและเด็กเล็ก ๑๐๐ กรัม โดยคำนวณจากน้ำหนักอาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็กในลักษณะพร้อมที่จะบริโภคได้

ข้อ ๔ อาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็กชนิดเหลวต้องใช้กรรมวิธีฆ่าเชื้อด้วยความร้อนแล้วแต่กรณี ดังต่อไปนี้

๔.๑ สเตอริไลส์

๔.๒ ยูเอชที

๔.๓ กรรมวิธีอื่นตามที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ข้อ ๕ อาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็ก ต้องไม่ใช้กรรมวิธีฉายรังสีอาหาร หรือไม่มีส่วนประกอบที่ผ่านการฉายรังสี

ข้อ ๖ การผลิตอาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็กถ้าจำเป็นต้องใช้วัตถุดิบอาหาร นอกจากวัตถุดิบเสียต้องปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเรื่องวัตถุดิบอาหาร

ข้อ ๗ ภาชนะบรรจุที่ใช้บรรจุอาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็กต้องเป็นภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท ที่สามารถรักษาคุณภาพหรือมาตรฐานของอาหารนั้นไว้ได้ และให้ปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเรื่องภาชนะบรรจุด้วย

ข้อ ๘ การแสดงฉลากอาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็ก ให้ปฏิบัติดังนี้

๘.๑ ปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๖๘ (พ.ศ. ๒๕๒๕) เรื่อง ฉลาก ลงวันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๘๕ (พ.ศ. ๒๕๒๘) เรื่อง ฉลาก (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๘ ยกเว้นข้อ ๓

๘.๒ ต้องมีข้อความภาษาไทย แต่จะมีภาษาต่างประเทศด้วยก็ได้ และอย่างน้อยต้องมีข้อความแสดงรายละเอียดดังต่อไปนี้

๘.๒.๑ ชื่ออาหาร

๘.๒.๒ เลขทะเบียนตำรับอาหาร หรือเครื่องหมายการได้รับอนุญาตให้ใช้ฉลาก แล้วแต่กรณี

๘.๒.๓ ชื่อ และที่ตั้งของผู้ผลิต หรือของผู้แบ่งบรรจุเพื่อจำหน่าย แล้วแต่กรณี อาหารที่ผลิตในประเทศอาจแสดงสำนักงานใหญ่ของผู้ผลิต หรือของผู้แบ่งบรรจุก็ได้ ในกรณีที่เป็นการนำเข้าให้แสดงประเทศผู้ผลิตด้วย

๘.๒.๔ ปริมาณอาหารเป็นระบบเมตริก

(ก) อาหารที่เป็นผงหรือแห้ง ให้แสดงน้ำหนักสุทธิ

(ข) อาหารที่เป็นของเหลว ให้แสดงปริมาตรสุทธิ

(ค) อาหารที่มีลักษณะครึ่งแข็งครึ่งเหลว อาจแสดงเป็นน้ำหนักสุทธิ หรือปริมาตรสุทธิก็ได้

๘.๒.๕ ส่วนประกอบที่สำคัญของอาหารเป็นร้อยละของน้ำหนัก โดยเรียงลำดับปริมาณจากมากไปหาน้อย และต้องแสดงค่าพลังงาน และปริมาณสารอาหารดังต่อไปนี้ ต่อ อาหาร ๑๐๐ กรัม (หรือ ๑๐๐ มิลลิลิตร) และต่อ ปริมาณอาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็กที่แนะนำให้บริโภค ๑ ครั้ง

(ก) ค่าพลังงาน เป็นกิโลแคลอรีหรือกิโลจูล

(ข) โปรตีน เป็นกรัม

(ค) คาร์โบไฮเดรต เป็นกรัม

(ง) ไขมัน เป็นกรัม

(จ) วิตามิน ถ้ามีการเติม

(ฉ) เกลือแร่ ถ้ามีการเติม

๘.๒.๖ วัน เดือน และปีที่ผลิต โดยมีข้อความว่า “ผลิต” กำกับไว้ด้วย หรือวัน เดือน และปีที่ผลิต โดยมีข้อความว่า “ผลิต” และวัน เดือน และปีที่แบ่งบรรจุโดยมีคำว่า “แบ่งบรรจุ” กำกับไว้ด้วย กรณีที่เป็นการผลิตโดยการแบ่งบรรจุ แล้วแต่กรณี

๘.๒.๗ วัน เดือน และปีที่หมดอายุ โดยมีข้อความว่า “หมดอายุ” กำกับไว้ด้วย

๘.๒.๘ คำแนะนำในการเก็บรักษา โดยเฉพาะภายหลังการเปิดใช้

๘.๒.๙ วิธีเตรียม (ถ้ามี)

๘.๒.๑๐ ข้อความว่า “แต่งกลิ่นธรรมชาติ” “แต่งกลิ่นเลียนธรรมชาติ” “แต่งกลิ่นสังเคราะห์” “แต่งรสธรรมชาติ” หรือ “แต่งรสเลียนธรรมชาติ” ถ้ามีการใช้ แล้วแต่กรณี

๘.๒.๑๑ ข้อความว่า “อย่าใช้เล็งอาหารกอายุต่ำกว่า ๖ เดือน” ด้วยตัวอักษรเส้นทึบสีแดง ขนาดความสูงไม่น้อยกว่า ๕ มิลลิเมตร ในกรอบสี่เหลี่ยมพื้นสีขาว สีของกรอบตัดกับพื้นของฉลาก

๘.๒.๑๒ ข้อความที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กำหนด

ประกาศฉบับนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับอาหาร ซึ่งออกให้ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๘๗ (พ.ศ. ๒๕๒๘) เรื่อง

เล่ม ๑๑๑ ตอนพิเศษ ๕๔ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๗

อาหารเสริมสำหรับเด็ก ลงวันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๘ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับอาหารเสริมสำหรับเด็กเฉพาะอย่าง และให้ผู้ที่ได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับอาหาร ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับดังกล่าวมาดำเนินการแก้ไขตำรับอาหาร ให้มีรายละเอียดถูกต้องตามประกาศฉบับนี้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ และเมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว ให้คงใช้ฉลากเดิมไปพลางก่อนจนกว่าจะได้รับอนุญาต หรือถึงวันที่ผู้อนุญาตได้แจ้งให้ทราบถึงการไม่อนุญาตให้ใช้ฉลากนั้นต่อไป

ในการอนุญาตให้ใช้ฉลากใหม่ตามวรรคหนึ่ง ถ้าปรากฏว่าฉลากเดิมที่ได้จัดทำไว้ใช้ก่อนวันที่ประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับนี้ใช้บังคับยังเหลืออยู่ และไม่ถูกต้องตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับนี้ ผู้อนุญาตจะอนุญาตให้ใช้ฉลากเดิมไปพลางก่อนจนกว่าจะหมดก็ได้ ทั้งนี้ต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๗

อาทิตย์ อุไรรัตน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข